

Rekabet Soruşturamalarında Dijital Delillerin Silinmesi: Belirsizlikten Öngörülebilirliğe

Hazırlayan: Topluyıldız Legal Co.

Tarih: 11 Kasım 2025.

Kapsam: Rekabet Hukuku, Uluslararası Ticaret, ve Kurumsal Hukuk.

Hedef Kitle: Uluslararası Ticaret Şirketleri, Yönetim Kurulları, Hukuk Müşavirlikleri.

Etki Alanları: Türkiye Cumhuriyeti, Avrupa Birliği (AB).

Giriş

Dijitalleşmenin her alanda hızla ilerlemesiyle birlikte, rekabet hukuku uygulamalarında dijital deliller merkezi bir rol oynamaya başladı. WhatsApp yazışmaları, e-postalar, şirket içi mesajlaşma platformları ve dijital dokümanlar, rekabet ihlallerinin tespitinde kritik öneme sahip. Ancak bu dijital verilerin silinmesi durumunda ne tür sonuçlar doğacağı, Türkiye'deki rekabet hukuku pratiğinde henüz netleşmemiş bir alan olarak karşımıza çıkıyor.

Bu yazıda, Rekabet Kurumu'nun dijital delil silme vakalarına yaklaşımını, yerli ve yabancı içtihat örneklerini inceleyerek, hukuki güvenlik açısından ortaya çıkan belirsizlikleri ve olası çözüm yollarını tartışacağız.

I. Türkiye'deki Uygulama: Dalgah Bir Seyir

A. Sert Çizgi: Per Se İhlal Yaklaşımı

Rekabet Kurumu'nun son yıllardaki uygulamalarına baktığımızda, dijital delil silme eylemlerine karşı genel olarak katı bir tutum sergilendiği görülmektedir. İGSAŞ, Unmaş, N11, ÇiçekSepeti ve BİM gibi çok sayıda soruşturmada, dijital verilerin silinmesi neredeyse otomatik bir ihlal olarak kabul edilmiş ve ağır yaptırımlar uygulanmıştır.

Bu yaklaşımın temel mantığı, rekabet soruşturamalarının etkinliğinin ancak delillerin tam ve eksiksiz sunulmasıyla sağlanabileceği varsayımına dayanmaktadır. Kurumun bakış açısına göre, dijital verilerin silinmesi, silinen içeriğin niteliğine veya teşebbüsün iradesine bakılmaksızın, soruşturma sürecini engelleyici bir eylem olarak değerlendirilmektedir.

BİM Kararı Örneği: Bu yaklaşımın en belirgin örneklerinden biri BİM kararıdır. Kararda, şirket çalışanlarının WhatsApp mesajlarını silmesi doğrudan ihlal olarak kabul edilmiş, şirketin soruşturmaya aktif işbirliği yapması dahi sonucu değiştirmemiştir. Kurul, dijital delillerin silinmesini 4054 sayılı Kanun'un 15. maddesinin ihlali olarak nitelendirerek, teşebbüse önemli miktarda idari para cezası vermiştir.

B. Daha Ölçülü Yaklaşımlar: İstisnaların Ortaya Çıkışı

Öte yandan, Rekabet Kurulu'nun ve yargı organlarının bazı davalarda daha ılımlı bir çizgi benimsediği de görülmektedir. Balsu ve Sahibinden kararları, bu eğilimin somut örnekleridir.

Bu kararlarda dikkate alınan temel faktörler şunlardır:

- Silinen verilere alternatif yollardan (yedeklemeler, sunucu kayıtları, diğer cihazlar) erişilebilir olması
- Silme eyleminin soruşturmaya fiili bir zarar vermemiş olması
- Teşebbüsün dürüst ve işbirlikçi tutumu
- Silme eyleminin kasıtlı olmadığına dair kanıtlar

C. En Güncel Örnek: Samsung Kararı

Samsung kararı, Rekabet Kurulu'nun yaklaşımındaki nüansları anlama açısından oldukça öğreticidir. Bu dosyada, şirket çalışanlarının "Knox Teams" adlı kurumsal mesajlaşma gruplarından ayrılması sonucunda, sistem otomatığı gereği bazı yazışmalar cihazdan silinmiştir.

Ancak Kurul, aşağıdaki gerekçelerle ceza verilmesine yer olmadığına karar vermiştir:

- Silinen verilere diğer cihazlardan hâlâ erişilebilir olması
- Gruptan ayrılmanın rutin bir işlem olarak değerlendirilmesi
- Silmenin kasıtlı bir delil karartma girişimi olmadığına anlaşılmaması
- Sistemin teknik yapısı nedeniyle otomatik gerçekleşen bir süreç olması

Samsung kararı, BİM kararıyla karşılaştırıldığında ortaya çıkan çelişki, dijital delil silme konusundaki belirsizliğin boyutunu göstermektedir. Her iki vakada da dijital veriler silinmiştir, ancak sonuçlar tamamen farklıdır.

II. Temel Soru: Neyin Cezalandırıldığı Belirsizliği

Mevcut içtihat çeşitliliği karşısında, teşebbüsler ve hukukçular için kritik bir soru ortaya çıkmaktadır: Rekabet Kurumu, dijital delil silme vakalarında tam olarak neyi cezalandırıyor?

Bu sorunun cevabı üç farklı boyutta analiz edilebilir:

1. Eylem mi, Sonuç mu?

Bazı kararlarda silme eylemi tek başına yeterli görülürken (per se ihlal yaklaşımı), bazılarında silmenin soruşturmaya fiili zararı dikkate alınmaktadır (sonuç odaklı yaklaşım). Bu ikili yapı, hangi kriterin ağır bastığı konusunda belirsizlik yaratmaktadır.

2. Niyet mi, Objektif Durum mu?

Samsung kararında kasıt araştırılmış ve rutinin olağan akışı önemsenmiştir. BİM kararında ise silme eylemi tek başına yeterli bulunmuş, niyete ilişkin bir değerlendirme yapılmamıştır. Kurul'un niyete ne ölçüde değer verdiği belirsizdir.

3. Erişilebilirlik mi, Fiziksel Varlık mı?

Bazı kararlarda, verinin başka kaynaklardan elde edilebilir olması sonucu değiştirirken, bazılarında silme eyleminin kendisi yeterli görülmektedir. Bu da teşebbüslerin "veri yedekleme" stratejilerinin hukuki sonuçlarını belirsiz kılmaktadır.

IV. Çözüm Önerileri

Mevcut durum değerlendirildiğinde, Türkiye'deki uygulamanın hukuki güvenlik ilkesi açısından sorunlu olduğu açıktır. Aynı nitelikteki eylemlerin farklı dosyalarda tamamen farklı sonuçlar doğurması, öngörülebilirlik ve eşitlik ilkelerine aykırıdır.

A. Kısa Vadeli Öneriler

1. Yol Gösterici Karar Yayınlanması

Rekabet Kurumu, dijital delil silme konusunda detaylı gerekçeli bir "yol gösterici karar" yayınlabilir. Bu kararda:

- Hangi davranışların ihlal teşkil ettiği açıkça belirtilmeli
- İndirim faktörleri ve oranları somutlaştırılmalı
- Kasıt, zarar ve erişilebilirlik kriterleri tanımlanmalı
- Uyum programlarının rolü netleştirilmeli

2. Rehber veya Genelge Hazırlanması

Rekabet Kurumu, dijital delillerin korunması ve sunulmasına ilişkin ayrıntılı bir rehber veya genelge yayınlabilir. Bu dokümanda:

- Teşebbüslerin dijital veri saklama yükümlülükleri açıklanmalı
- Silme eyleminin hangi koşullarda mazur görülebileceği belirtilmeli
- Yedekleme ve veri erişim politikalarının önemi vurgulanmalı
- Somut örnekler ve vaka çalışmaları yer almalı

B. Orta ve Uzun Vadeli Yapısal Öneriler

1. Hibrit Model Benimsenmesi

Avrupa modeline benzer şekilde, bir "temel ihlal + orantılı ceza" sistemi kurulmalıdır:

- Dijital delil silme her durumda ihlal sayılmalı (öngörülebilirlik)
- Ancak ceza, somut kriterlere göre kademeli olarak ayarlanmalı (adalet)
- İşbirliği, veri kurtarma ve uyum programları açık indirim kriterleri olmalı

2. Ölçülülük Matrisinin Oluşturulması

Kurum, dijital delil silme vakalarında uygulanacak ceza miktarını belirlemek için objektif bir matris geliştirebilir. Bu matris şu faktörleri içerebilir:

- Kasıt düzeyi (kasıtlı/taksirli/teknik hata)
- Soruşturmaya fiili zarar (büyük/orta/küçük/yok)
- Veri erişilebilirliği (tamamen kayıp/kısmen erişilebilir/tam erişilebilir)
- İşbirliği düzeyi (aktif/pasif/engelleme)
- Uyum programı varlığı (var ve etkili/var ama yetersiz/yok)

3. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler İçin Özel Düzenlemeler

KOBİ'ler ve kurumsallaşma düzeyi düşük teşebbüsler için özel bir değerlendirme sistemi oluşturulmalıdır. Bu işletmelerin:

- Kurumsal hafıza ve veri yönetim altyapılarının sınırlı olduğu
- Hukuki danışmanlık imkanlarının kısıtlı olduğu
- Teknolojik kapasite yetersizliklerinin bulunduğu

gibi faktörler dikkate alınarak, daha esnek ve eğitim odaklı bir yaklaşım benimsenmelidir.

C. Teşebbüsler İçin Pratik Öneriler

Mevcut belirsizlik ortamında, teşebbüslerin alabileceği önleyici tedbirler:

1. Kurumsal İletişim Politikası Oluşturma

- Hangi platformların iş iletişimi için kullanılacağı belirlenmeli
- WhatsApp gibi kişisel platformların kurumsal iletişimde kullanımı sınırlandırılmalı
- Tercihan, merkezi yedekleme özelliği olan kurumsal platformlar kullanılmalı

2. Veri Saklama ve Yedekleme Sistemleri

- Otomatik yedekleme sistemleri kurulmalı
- Bulut tabanlı saklama çözümleri tercih edilmeli
- Kritik iletişimlerin sunucu tarafında da kaydedildiği platformlar kullanılmalı

3. Çalışan Eğitimi ve Farkındalık

- Rekabet hukuku uyum eğitimleri düzenli olarak verilmeli
- Dijital delillerin önemi ve korunması konusunda bilgilendirme yapılmalı
- Soruşturma başladığında neler yapılması/yapılmaması gerektiği açıkça belirtilmeli

4. Acil Durum Protokolleri

- Rekabet soruşturması başladığında devreye girecek net bir protokol hazırlanmalı
- Tüm dijital verilerin derhal yedeklenmesi prosedürü oluşturulmalı
- Çalışanlara "hiçbir veri silmeyin" talimatı anında iletilmeli

V. Sonuç

Dijital delillerin silinmesi meselesi, modern rekabet hukukunun en karmaşık ve dinamik alanlarından biridir. Dijitalleşmenin hız kazanmasıyla birlikte, bu konu rekabet soruşturmalarında giderek daha fazla karşımıza çıkmaktadır.

Türkiye'deki mevcut durum, hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik ilkeleri açısından ciddi sorunlar taşımaktadır. Aynı tür eylemlerin farklı dosyalarda bambaşka sonuçlar doğurması, teşebbüslerin hangi davranışlardan kaçınmaları gerektiğini önceden bilmelerini imkansız hale getirmektedir. Bu belirsizlik, özellikle küçük ve orta ölçekli, kurumsallaşma düzeyi düşük işletmeler için orantısız bir risk yaratmaktadır.

Avrupa Birliği'ndeki uygulamalar, bu konuda Türkiye için ilham verici bir model sunmaktadır. Avrupa'da, dijital delil silme her durumda ihlal sayılırken, ceza miktarı işbirliği, zarar düzeyi ve iyileştirici tedbirler gibi objektif kriterlere göre kademeli olarak belirlenmektedir. Bu yaklaşım, hem caydırıcılığı korumakta, hem de adaleti ve ölçülülüğü sağlamaktadır.

Türkiye'de de benzer bir yaklaşımın benimsenmesi, hem rekabet otoritesinin etkinliğini artıracak, hem de teşebbüslere hukuki güvenlik sağlayacaktır. Rekabet Kurumu'nun bu konuda detaylı bir rehber veya genelge yayınlaması, içtihadını netleştirmesi ve öngörülebilir kriterler oluşturmaları, tüm paydaşların yararına olacaktır.

Dijital çağda rekabet hukukunun etkin uygulanması, ancak bu tür güncel meselelerde açık, tutarlı ve adil kurallar oluşturulmasıyla mümkün olabilir. Mevcut belirsizliğin giderilmesi, sadece hukuki bir zorunluluk değil, aynı zamanda rekabet kültürünün sağlıklı gelişimi için de bir gerekliliktir.

Ancak tüm bu önerilere rağmen, bugünkü realite maalesef bu kadar net değildir. Mevcut uygulama, belirsizliği sürdürmekte ve teşebbüsler açısından ciddi riskler barındırmaktadır. Dijital delillerin silinmesi vakalarında, aynı nitelikteki davranışların bir dosyada cezasız kalırken diğerinde ağır yaptırımlara yol açabilmesi, öngörülemez ve adil olmayan bir sistem yaratmaktadır. Bu belirsizlik ortamında, en küçük bir hata bile işletmeler için yıkıcı mali sonuçlar doğurabilmektedir.

Bu nedenle, teşebbüslerin alabileceği en önemli ve etkili önlem, kapsamlı ve güncel bir **rekabet hukuku uyum programına (compliance)** sahip olmaktır. Etkin bir uyum programı, sadece dijital delillerin korunmasını sağlamakla kalmaz, aynı zamanda bir soruşturma başladığında ceza indiriminde de rol oynayabilir. Kurumsal iletişim politikaları, veri saklama sistemleri, çalışan eğitimleri ve acil durum protokolleri gibi unsurları içeren sistematik bir yaklaşım, hem riskleri minimize eder hem de olası bir ihlal durumunda şirketin iyi niyetini ve proaktif tutumunu gösterir.

Sonuç olarak, dijital delil yönetimi konusunda yasal çerçeve netleşene kadar, teşebbüslerin en güvenli yolu, önleyici tedbirlere yatırım yapmak ve uzman hukuki danışmanlık desteği almaktır. Bu yaklaşım, hem mevcut belirsizliğin yarattığı riskleri azaltacak, hem de gelecekte daha öngörülebilir bir sistemin oluşmasına katkı sağlayacaktır. **11/11/2025**

Topluyıldız Legal Co.